

De natuur doet het werk op de Golfhorst

Vogelvriendelijk beleid werpt zijn vruchten af op Limburgse baan

De schade door foeragerende vogels op zoek naar engerlingen en emelten leek begin dit jaar misschien wel erger dan voorheen. Maar niet op golfbaan De Golfhorst, waar het beleid is om met nestkasten de aanwezigheid van gewenste vogels te stimuleren. Voor de rubriek Team in beeld brachten we daarom een bezoek aan de baan in het Noord-Limburgse America. Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders dan anderen en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Nino Stuivenberg

Eind januari kregen we op de redactie een e-mail van Fried Hoeijmakers, lid van de baancommissie van De Golfhorst. Vol enthousiasme deelde Hoeijmakers dat De Golfhorst begonnen is met de inzet van spreuwenkasten om de schade door pikkende kraaien en eksters – eters van engerlingen en emelten – te beperken. Daar wilden we graag meer van weten. We planden begin maart een afspraak in op locatie, maar de algehele sluiting van golfbanen door de coronacrisis gooide roet in het eten. Nu de banen en horeca eindelijk weer geopend zijn, maakten we begin juni een nieuwe afspraak. Deze keer konden we wel afreizen naar Noord-Limburg met De Golfhorst als bestemming.

Boeren op de golfbaan

In zijn korte bestaan – de Golfhorst is aangelegd in 1997 – heeft deze golfbaan al behoorlijk wat meegemaakt. De baan ging onder de eerste eigenaar na een aantal jaar failliet, werd door leden van de golfvereniging gered en kreeg een nieuwe eigenaar. Vervolgens ging de baan, die eigendom is van Bodemzorg Limburg,

in 2016 weer failliet. Daarna namen de huidige exploitanten de leiding over: Harrie en Hendrik Swinkels. De broers waren al sinds 2012 eigenaar van De Swinkelsche in het Noord-Brabantse Someren en besloten in 2016 uit te breiden met een tweede baan. En dat terwijl de broers Swinkels eigenlijk geen achtergrond in de golfsport hebben. Jarenlang waren ze werkzaam als boer met een eigen bedrijf, op één van de grotere melkveebedrijven van het land. Toen ze geen bedrijfsopvolger konden vinden, stapten ze in de golfsport. 'Ik hou altijd wel van een uitdaging', glimlacht Hendrik Swinkels. 'Dat is toch het ondernemersbloed wat erin zit.'

Continu investeren

De Golfhorst telt totaal 27 holes: de wedstrijd-baan van 18 holes en een par 3-oefenbaan. Waar De Golfhorst in 2016 door het faillissement op de rand van de afgrond balanceerde, is de baan inmiddels flink opgeknapt. De broers hebben de afgelopen jaren flink geïnvesteerd en dat is te zien. 'Toen wij begonnen, was er veel achterstallig onderhoud', vertelt Hendrik

9 min. leestijd

Swinkels. 'Dat is de voormalige hoofdgreenkeeper overigens niet te verwijten; de middelen waren er gewoon niet meer. Wij zijn hier meteen begonnen met opknappen en hebben met de grondboor gekeken wat voor zand hier lag. De baan was in de winter heel nat, dus we zijn veel gaan draineren, zodat de baan voortaan altijd bespeelbaar is. Daardoor zijn we van de natste baan in de regio de droogste geworden. Het is nu zelfs erg droog, maar dat komt omdat er van boven niks valt.'

Naast de drainage is het maaibeleid aangepakt, de paden zijn verbeterd, er is veel snoeiwerk gedaan in de baan en de tees zijn opgeknapt. 'Ieder jaar verbeteren we weer iets; we blijven bezig', aldus Swinkels. 'Wij zien de baan echt als een bedrijf: we blijven er continu in investeren. Doe je dat niet, dan ben je na tien jaar weg. We hebben ook tegen de leden gezegd: we gaan van alles opknappen, maar we zeggen niet van tevoren wat we allemaal gaan doen. We kunnen immers niet alles in één keer doen.' Iemand die de 'wederopstanding' van de baan van dichtbij meemaakte, is Fried Hoeijmakers.

Hoeijmakers zit al zo'n kleine twintig jaar in de baancommissie van De Golfhorst. 'De gebroeders hebben hier samen met Bodemzorg de baan gered', zegt Hoeijmakers. 'Het was echt een failliete boel. In de twintig jaar dat ik in de baancommissie zit, heb ik eigenlijk de hele geschiedenis meegemaakt. We hadden periodes dat de baan achteruitging, waarin we moesten vechten om de baan te behouden. De laatste jaren gaat het alleen maar vooruit. Nu zitten we in heel wat rustiger vaarwater.' Het ledenaantal van de golfvereniging bedraagt, inclusief business-leden, ongeveer 600 in totaal. Het lidmaatschap van De Golfhorst is te combineren met golfen bij De Swinkelsche: voor een geringe bijbetaling kunnen leden op beide banen spelen. 'Ruim honderd leden doen dat ook', aldus Hoeijmakers. 'We horen vaak dat het een grote pre is.'

Vogelvrienden

Nu zijn maaibeleid en drainage factoren waar je als greenkeeper veel controle over hebt, maar over de natuur heb je dat niet. Tot een paar jaar geleden had De Golfhorst te maken met

veel schade van kraaien, eksters en dassen die de baan omploegden in hun zoektocht naar engerlingen en emelten. In dezelfde periode speelde Hans Appeldoorn zijn eerste rondes op De Golfhorst. Appeldoorn is niet alleen golfer, maar ook lid van Vogelwerkgroep 't Hökske uit Horst-Sevenum. Deze werkgroep houdt zich bezig met het monitoren en tellen van vogels in de regio. De Golfhorst werd een van haar projecten, vertelt Appeldoorn. 'In samenspraak met Fried heb ik namens de werkgroep gekeken of er iets te doen zou zijn tegen engerlingen en emelten. Ons advies was om spreuwenkasten te plaatsen, en daarnaast mezenkasten tegen de eikenprocessierups. Zo is het balletje gaan rollen. Met de werkgroep hebben we drie jaar geleden zelf kasten gemaakt en opgehangen, zo'n 55 in totaal. Kasten voor spreuwen en mezen, maar ook een paar spechtenkasten en een voor de torenvalk.'

Die aanpak wierp al snel zijn vruchten af. Appeldoorn: 'Het eerste jaar was er al gelijk een goede bezetting: 90 procent van de kasten was bezet. Het afgelopen jaar was de bezetting zelfs 97 procent. Spreuwen trekken weer andere spreuwen aan; het zijn groepsdieren. Daarom hangen de nestkasten ook met vier bij elkaar; dat vinden ze prettig.' Ook de andere kasten werden benut. Trots laat Appeldoorn een foto zien: zelfs de kast van de torenvalk was dit jaar bezet als nest met vijf eieren. 'De nestkast voor

In het eerste jaar was 90 procent van de nestkasten al bezet

De berg en valkenkast zijn echte blikvangers.

Net voor de foto verliet een spreeuw deze kast.

‘Wij zien de baan echt als een bedrijf: we blijven er continu in investeren’

Uitzicht op hole 9 vanaf het clubhuis.

de torenvalk heeft twee functies. Aan de ene kant heb je op hole 5 van onderaan de bult een richtlijn om naar te spelen, want je kunt de green niet zien. Daarnaast wilden we de torenvalk gewoon graag in het gebied hebben.’

Samenwerken met de natuur

Door de aanwezigheid van al die spreeuwen is de schade aan de baan veel minder. Spreeuwen laten immers nauwelijks sporen achter, in tegenstelling tot kraaien en eksters. Het resultaat is zichtbaar, vertelt Appeldoorn. ‘De baan wordt niet meer omgeploegd. Dat is het grote voordeel wat we ermee behalen. Het is mooi dat je dit kunt bereiken door samen te werken met de natuur.’ Hoeijmakers beaamt dat de aanpak werkt. ‘Sinds we die kasten hebben, vliegen er veel spreeuwen rond en zijn bijna alle kasten bezet. Afgelopen jaar hadden we nul schade. Andere jaren hadden we er in juni al last van, maar dit jaar niet. En we hebben nooit andere bestrijding gedaan tegen engerlingen of emelten.’

Nu de nestkasten al een aantal jaar hangen, focust Appeldoorn zich op het monitoren en schoonhouden van de kasten. ‘In mei hebben we weer alle kasten gecontroleerd en nagekeken qua bezetting’, vertelt hij. ‘De spreeuwenkasten waren allemaal bezet, de mezenkasten

bijna allemaal. De mezen hebben het niet allemaal gered vanwege de longziekte die onder pimpelmezen heerst. En ik vond ook nog een nest van de grauwe vliegenvanger in een mezenkast. Het is mooi als ze zo goed bezet zijn; daar doe je het voor.’ Ver na het broed-

seizoen, in november, worden alle nestkasten eenmalig schoongemaakt. ‘Zodat ze voor het nieuwe jaar ook netjes zijn.’ Ook vaste prik is de vogelteldag. Deze ging in 2020 niet door; in 2019 deden de heren hier wel gezamenlijk aan mee. ‘We hebben toen 54 soorten gezien

De baan heeft meerdere vijvers en hoge roughs. De vogels maken daar dankbaar gebruik van.

en gehoord', zegt Appeldoorn. 'We telden van alles wat. Het goudhaantje, staartmezen, de zomertortel. En veel spechten, onder andere de groene.'

Goed voorbeeld doet goed volgen

Vanwege het succes van de spreuwen- en mezenkasten op De Golfhorst hebben de broers Swinkels besloten om het vogelvriendelijke beleid ook toe te passen op hun andere baan, De Swinkelsche. Daar zijn 120 nestkasten geplaatst. Dat zijn er aanzienlijk meer dan op De Golfhorst, maar het terrein is er met 90 hectare ook een stuk groter (De Golfhorst telt 52 hectare). 'We hebben het gevoel dat het hier op De Golfhorst werkt: daarom doen we het nu ook op die baan', vertelt Swinkels. 'Een van de jongens daar is timmerman en heeft ze zelf gemaakt. Er zitten spreuwenkasten tussen en mezenkasten ter bestrijding van de eikenprocessierups. Ik denk dat ongeveer 75 procent van die kasten bezet is; dat houden we zelf bij.' Volgens Swinkels doen de mezen op De Swinkelsche goed hun werk tegen de processierups. 'De rupsen zitten er nog wel, maar de nesten zijn kleiner. Je moet uiteindelijk proberen een natuurlijk evenwicht te krijgen, dat is ons streven en dat moet mogelijk zijn. Maar je hebt er wel geduld voor nodig.'

Alles in eigen beheer

Hendrik Swinkels stuurt het onderhoud op De

Het clubhuis op De Golfhorst.

Golfhorst zelf aan. Daardoor heeft het team op De Golfhorst een wat andere samenstelling dan we op andere banen zien. Tijdens het seizoen bestaat het team uit vier greenkeepers, waarvan Mark eerste greenkeeper is. Een echte hoofdgreenkeeper is er niet. Swinkels overlegt een

aantal keer per week met Mark om het onderhoud te bespreken. Hoewel hij van oorsprong geen greenkeeper is, weet Swinkels waarover hij praat. 'Als je niet uit de tak komt, heeft dat voor- en nadelen. Gras is bij ons 35 jaar hoofdteelt geweest, dus ik weet er wel wat van. Ik zit niet in een patroon geduwd en heb eigen ideeën. Ik zeg altijd: wij hebben niet de wijsheid in pacht, maar we doen het wel op onze eigen manier.' Landelijk is een trend te zien dat steeds minder golfbanen zelfstandig onderhoud doen. Onderhoud wordt vaak uitbesteed aan een aannemer. Swinkels peinst daar niet over. 'Nee, daar gaan wij niet in mee', zegt hij. 'Wij doen alles in eigen beheer. Het ligt er ook aan wat voor baan je hebt. Als je een pure verenigingsbaan bent, zou een commissie dat moeten aansturen. Dat vind ik niet werken.' De Golfhorst heeft al zijn machines in eigen beheer. Op De Golfhorst staan voornamelijk Toro-machines, die bij het faillissement overgenomen zijn. Zusterbaan De Swinkelsche werkt voornamelijk met John Deere, een merk dat de broers uit de landbouw goed kennen. Swinkels geeft aan dat hij over beide merken zeer tevreden is.

Bijzondere bodemlaag

Absolute blikvanger op de Golfhorst is de 'berg', die al van verre te zien is en zo'n 25 meter hoger ligt dan het laagste deel van de baan. Doordat

Het uitzicht vanaf de berg op de golfbaan. De berg wordt begrast door schapen.

De Golfhorst beschikt niet over beregening op de fairways. Hier de fairway van hole 11.

De Golfhorst bij en op een voormalige vuilstort ligt, heeft de baan te maken met veel verschillende grondsoorten. Onder de baan ligt een bodemafdichting van een meter die bestaat uit een gevarieerde laag zand. 'Het verschil met andere banen is toch wel groot', vertelt Hoeijmakers. 'Doordat de bodemafdichting er zit, was het eerst altijd of te nat of snel heel droog. Dat is nu met drainage verholpen. Je merkt het ook met beplanting. We hebben nogal wat bomen geplant, maar het valt niet altijd mee om hier iets te laten groeien. Bij de greens merk je de verschillende grondslag bijna niet meer. De kwaliteit van de greens is nu goed en veel uniformer dan een paar jaar geleden.' Swinkels voegt toe: 'De greens zijn allemaal verschillend opgebouwd. De kunst is dat de golfer dat niet merkt. Toen we hier kwamen, zat er veel te veel vilt in de greens; dat heb je niet in één jaar weg. Als je consequent blijft prikken, diepbeluchten en bezanden, zie je er uiteindelijk wel het resultaat van.'

Minimaal bemesten en beregenen

Duurzaam baanonderhoud heeft Swinkels hoog in het vaandel staan. Hij heeft er in de landbouw veel kennis over opgedaan en heeft zijn eigen ideeën over duurzaamheid. 'In het verleden werd veel aan symptoombestrijding gedaan, maar je moet de oorzaak wegnemen. De basis moet goed zijn, die omslag moet men maken. Het is niet zo dat je met een goede basis nooit meer problemen hebt, maar het helpt wel.' Het laat zich raden dat De Golfhorst al jaren zonder chemie onderhouden wordt. Ook is het beleid om terughoudend te zijn met bemesting en water geven. Swinkels: 'Je moet gras niet lui maken. Je kunt veel bemesten en beregenen, maar dan moet je ook veel maaien en de plant wordt slap.'

De droge zomers van 2018 en 2019 is de baan ook doorgekomen, zonder fairwayberegening.

'Die hebben we hier niet', vertelt Swinkels. 'We hebben wel een aansluiting gemaakt bij de fairway van hole 2 en 5, waar de golfers omhoog slaan. Dan wil je niet dat de bal alle kanten op stuitert. Voor de rest? Gras kan veel hebben. We moeten meer toe naar het principe dat een baan met het seizoen mee groeit.' Ook 2020 is tot nu toe droog. Problemen met de baan zijn er vooralsnog niet. 'Maar we mogen blij zijn dat we een natte winter gehad hebben', zegt Hoeijmakers. 'Het is nu al het derde jaar op rij droog, en al zo vroeg in het jaar. Als je de regenhoeveelheden landelijk ziet, zitten wij hier ook in een relatief droog gebied.'

Met de reeks investeringen na de overname hebben de broers Swinkels De Golfhorst weer in rustiger vaarwater gebracht. De baan is weer op het niveau zoals de golfers hem graag zien. Nieuwe renovatieplannen zijn er nu even niet. Swinkels: 'Wij proberen gewoon ons werk altijd

zo goed mogelijk te doen. We willen zorgen dat de baan van uitstekende kwaliteit is, en dat zoveel mogelijk op een natuurlijke manier.'

Open en gastvrij

De verbeteringen die nu nog gedaan worden, zijn veelal in samenwerking met eigenaar Bodemzorg Limburg. Hoeijmakers licht toe: 'Bodemzorg beheert oude stortten en heeft onder andere als doelstelling om iets terug te doen voor omwonenden. Op De Golfhorst is daarom bijvoorbeeld een uitzichtpunt gebouwd boven op de berg. We hebben vandaaruit ook zichtlijnen gemaakt door het hele gebied. Je kunt nu vanaf de berg hier op het terras kijken. Eerst kon dat niet en was het één groene wand. De golfbaan wordt meer opgenomen in het totaal.' Ook lopen er wandelroutes om de berg en baan heen. 'Het is hier redelijk laagdrempelig; mensen komen zo op het terras zitten. Dat is niet overal zo', aldus Hoeijmakers. Swinkels besluit: 'Dat beeld van geslotenheid leeft nog bij veel mensen. Toen wij in de golf-sport stapten, hebben we veel banen bezocht. Ons doel met De Swinkelsche is altijd geweest om een baan te creëren met de kwaliteit van De Eindhovensche en de gastvrijheid van De Golfhorst. De Golfhorst is een baan die heel open, gastvrij en gewoon is.'

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/article/33444/de-natuurdoet-het-werk-op-de-golfhorst

De drivingrange.